

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 39

Fylke: Aust-Agder

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Østre Moland

Emne: Høitidsmad ved Familiefester. Bygdelag: " "

Oppskr. av: Jens Brækka

Gard: Østre Brækka

(adresse): Østre Moland, Arendal. G.nr. 2 Br.nr. 6-15-17

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Ja.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Høitidsmad ved Familiefester. " A. Fødselen "

Sp. 1. Der var en fast skik. Sp. 2. De kom enkeltvis, men undertiden 2 i følge. Sp. 3. Nei. Sp. 4. Det var vanligt 5 eller 6 dage efter fødslen. Sp. 5. Kun en gang.

Sp. 6. Det vanlige var "Flødegrød". Sp. 7. Der var ingen som kom med "Barselmad" 2 gange. Sp. 8. Barselgrøden blev sendt i en Stentsøiterrin med laag. Sp. 9. Ja, ikke Sengemad. Sp. 10. Var kona frisk gik hun selv. Var hun ikke det, sendt hun datteren eller en tjenestjent.

Sp. 11. ~~Kunne~~ Manden kunde ofte kjøre sin kone til gaarden der ~~var~~ barselkone var. Usømmelig var det ikke. Sp. 12. De blev trakteret, men der var ingen fast regel om hvad de blev trakteret med. Der var ingen forskjill om den nyfødte var gut eller jente.

Sp. 13. " Barselgraud " Sp. 14. Nei. De blev bestandig trakteret naar de kom med "Barselgraud" Sp. 15. Ja.

Sp. 16. Det var omlag 1895. Sp. 17. Der ingen som kom med gaver da. Sp. 18. Nu er det "Bagverk" fra byen som bliver brugt naar konene skal avsted med "Barselgraud"

Sp. 19. Ja. Slegtniner og de 5 som havde veret "Faddere" ~~spilte~~ Sp. 20. " Barnedaabsgilde "

Sp. 21. Nei. Ingen bestemt spiseseddel. Sp. 22. De 5 som var "Faddere" gav en liden gjenstand til "Daapsbarnet" Faddergave er nu gaaen avbrug,

B.

Fødselsdag .

Sp. 24. Ja, baade før barn og ~~voksne~~ voksne, men kun ved at der blev stegt "Pandkager" eller kogt "Flødegrød" til husets folk. Sp. 25. Naar en var 70 aar blev, som regel ~~holdt~~ fødselsdagen holdt hvert aar. Slægt og venner kom før at "Gratulere"

Sp. 26. Før ti tiden var alle indbudne. Nu er enkelte indbudne og andre møder op før at "Gratulere"

Sp. 27. Ja, baade de indbudne og de som kommer før at gratulere Sp. 28. Det var ofte "Lefsekling" og smaa hjembagte kringler. Sp. 29. Nu er det høist forskjilligt. Sjøokolade. Tertekringler. Sukkerbrød med sukkerrosen (ikke lys) kjøpt i byen.

C.

Konfirmasjon.

Sp. 30. Den blev vistnok ikke feiret i ældre tid. Bønderne havde ingen grund til at feire det paabud, som den Danske Kongen kom med. Sp. 31. Ja. Den kom i brug i 1860 - 70 aarene. Sp. 32. Slægt og venner, Læreren og de som havde veret ~~faddere~~ Faddere til konfirmanten. Sp. 33. De gjorde det før men ikke nu.

C.

Konfirmasjon.

Sp. 34. De som hadde veret faddere til konfirmanten sendte en liden gave. Sp. 35. Kringler eller Tertekage kjøpt i byen.

D.

Bryllup.

Sp. 36. Da det midt i førrige aarhundre blev skik at vere "Ringforlovet" blev der hos jentens forældre holdt et lidet "Forlovelsegilde" hvor kun guttens forældre deltog, og da vekslet de forlovede ringer.

Sp. 37. Nu er Forlovelsegilde gaaen av ~~Ring~~ brug.

Sp. 38. A. Da bryllupet varede 3 hele dager til ende med 5 maaltider pr. dag blir de 15.

B. ~~Middag~~ Morgenmad var Lefskling og smaakingler, kaffe eller øl og dram. Middagen var det salt kjød og flæsk, Ertesuppe eller kaalsuppe med øl og dram.

C. Lefskling. Den var bakt av fint mel sadt i melk og kjølvet ud til nesten papirstykkelse og derpaa klint med nykjerne smør. D. Kjender ikke til at der var noe fast ordning med 2. og 3. dag. Ved kun at der tredje dags eftermiddag var "Kalas" for "Reijentene" (som hjelperne bar navnet her)

Sp. 39. Det var skik at sende en tjenesgut eller ~~en~~ jente til bryllupsgaarden med en levende sau til slagt, 3 a 4 dager før bryllupet ~~sked~~ og ellers sendt de ~~en~~ en tine fuld av smørte lefser eller fersk Søsterkage.

Sp. 40. Ja, Sp. 41. Nei. Sp. 42. Senning. Sp. 43. Bagverk saa som Søsterkage. Kringler eller Lefsetog de med seg i en "Tine," naar de drog til bryllupsgaarden.

Sp. 44. Ja. Har ikke hørt noe navn paa festen, men der kan nok ha veret navn, som jeg ikke kjender til.

Sp. 45. Nei ikke da, men naar bryllupet var slut fik de mødre, som hadde smaabarn hjem med seg fra bryllupsgaarden "Søsterkage" og Kringler" Sp. 46. Kokkekona

som altid var en ældre kvinde, og var godt lært i kokekunsten. Sp. 47. Nei. Undtat de som hadde lang vei hjem.

De blev over til neste dag. Sp. 48. Det er yders lide.

Sp. 49. Nei. Sp. 50. Ingen gaver da. ~~SI~~ Sp. 51. Nei. Kun ved 25 og 50 aarsdagen.

E.

"Gravøl"

Sp. 52. Slægtninger og alle i "Belaget" blev indbudne Ved en ældre mand i slekt med den avdøde.

Sp. 53. Før var det 2 dager, nu en dag. Sp. 54. Før de reiste med "Liget" fik de kaffe eller øl, smørbrød eller Lefskling og søsterkage. Ved langbordet i daglig stuen, Ligkisten stod i storstuen. Sp. 55. Ikke blodmad.

Sp. 56. Ligferdsmiddag. Sp. 57. I skolestuen, men det hente sjelden. Sp. 58. De hadde Sendingen med seg, ikke dagen før. Sp. 59. Nei. Sp. 60. Nei. Sp. 61. Nei.

Sp. 62. Det er vanskelig at fortælle om forandringer, da ~~det~~ skede lidt efter lidt, i aarrekker Sp. 63. Da blev der kjøpt øl og brendevin fra byen. Sp. 64. Ja. Men det var helst naar en av den gamle garde blev gravlagt.

Sp. 65. Naar de kommer tilbake fra Kirkegaarden er det "Middag" som vanlig er "Ferskkjød og kjødsuppe".

Sp. 66. Ved middagsbordet blir der ofte ~~SI~~ brugt Baierøl. Sp. 67. Nei. Sp. 68. Før omlag 30 aar siden..

Sp. 69.. Omlag i 1890 aarene. "F. Nye fester"

Sp. 70. Nei. Sp. 71 og 72. Yderst faa. Sp. 73. Nei

Sp. 74. Ja. Sp. 75. Kun kjendt i navnet, og ikke i gavnet.